

Styrmodell för Ale kommun

Antagen av KF:	2021-12-20 § 265
Ansvarig sektor:	Kommunstyrelsen
Ikraftträdande	2022-01-01
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	2021.277

Ansvarig handläggare Avdelningschef SoU, Kommunstyrelsen

Innehåll

Inledning och syfte.....	3
Tillitsbaserad styrning och ledning i Ale kommun.....	4
Kommunfullmäktige.....	4
Vision.....	5
Värdegrund	5
Riktningmål.....	5
Omvärldsfaktorer/trender.....	5
Nämnderna och bolagen	5
Nulägesbeskrivning	5
Omvärldsfaktorer/trender.....	6
Riktningmål.....	6
Tillitsdialog inom/mellan nämnden/bolaget	6
Tillitsdialog mellan sektorer/bolag	6
Kommunstyrelsens tillitsdialoger	7
Omvärldsanalys	7
Verksamhetsstyrning	7

Inledning och syfte

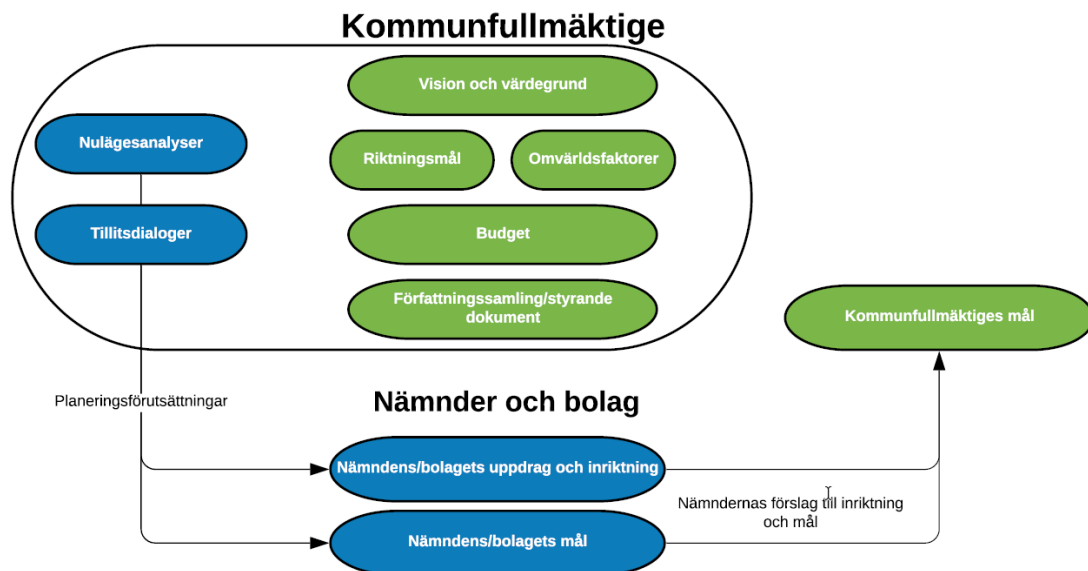
Syftet med styrmodellen är att säkerställa att de viljeinriktningar kommunens förtroendevalda fattar beslut om leder till den efterfrågade styrningen av verksamheten, att de mål som sätts upp nås och att det råder en god ekonomisk hushållning.

Samhället står inför snabba förändringar och ett utmanande demografiskt läge i Sveriges kommuner. För att lyckas med välfärdsuppdraget behöver kommunens samlade förmåga och kompetens omhändertas. Förutsättningar att lyckas med att leverera välfärdstjänster när allt färre ska försörja allt fler är beroende av en organisation där alla medarbetares kunskap tas omhand.

Styrmodellen för Ale kommun utgår från Ale kommuns vision och värdegrund.

En förutsättning för modellen är den tillsitsbaserade ledningsfilosofin och en förflyttning från styrning och kontroll till styrning och koll.

Styrmodellen visar och beskriver på en övergripande nivå hur kommunen styrs politiskt. Utgångsläget är kommunfullmäktiges övergripande styrningsfunktion och att skapa utrymme för denna i relation till nämnder och bolag.

Tillitsbaserad styrning och ledning i Ale kommun

Den tillitsbaserade styrningen handlar om kultur snarare än en modell. I Ale kommun handlar den om viljan och förmågan att ta vara på allas kunskap och kompetens och att sätta invånaren, brukaren, den vi är till för, i centrum för välfärdstjänsterna. Tillitsbaserad styrning och ledning i Ale kommun handlar om att våga skapa relationer över organisationsgränser för att kunna möta behov utifrån de förutsättningar som finns. För att möta behoven hos de vi finns till för, utgår vi från att samverka och samarbete ger bättre förutsättningar för värdeskapande.

Det tillitsbaserade ledarskapet och styrningen i kommunen utgår från Tillitsdelegationens sju vägledande principer;

TILLIT Sträva efter att som utgångspunkt välja att lita på dem du samarbetar med och ha positiva förväntningar.

MEDBORGARFOKUS Sätt medborgaren och brukarens upplevelse samt kunskap i fokus och försök förstå vad som värdesätts.

HELHETSSYN Uppmuntra alla i styrkedjan att aktivt och gemensamt ta ansvar för helheten, det vill säga medledarskap, och samverka över gränser.

HANDLINGSUTRYMME Delegera befogenheter och mandat, välkomna medbestämmande.

STÖD Säkerställ ett verksamhetsnära, serviceinriktat och kvalificerat professionellt, administrativt och psykosocialt stöd i kärnverksamheten.

KUNSKAP Premiera kunskapsutveckling, ständigt lärande och en praktik baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet.

ÖPPENHET Sträva efter öppenhet genom att dela information, välkomna oliktankande och respektera kritik.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i kommunen. I kommunfullmäktige sitter förtroendevalda som medborgarna väljer i det allmänna valet. Valet sker vart fjärde år samtidigt som valet till landsting och riksdag.

Budget

Budget är den ettåriga politiska planeringsprocessen i kommunen. I processen sätter kommunfullmäktige inriktning och mål, fastställer budget samt följer upp resultat och ekonomi genom delårs- samt årsbokslut. Inom ramen för denna process kan också fullmäktige uppdra åt nämnderna att genomföra särskilda satsningar.

Reglemente och nämndens/bolagens uppdrag

Kommunfullmäktige fattar beslut om nämndernas reglemente samt bolagens bolagsordning/ägardirektiv, det vill säga, bland annat för vem och för vilka behov nämnden/bolaget finns till.

Vision

Kommunfullmäktige fastställer kommunens vision som visar i vilken riktning kommunen som organisation ska åt. Kommunens vision är den framtida målbilden för samtliga nämnder och bolag. Visionen fastställs på åtta år och löper således över mandatperioder.

Värdegrund

Kommunfullmäktige fastställer kommunens värdegrund som visar på vilka grunder kommunens anställda ska förstå sitt uppdrag. I värdegrunden definieras de värden kommunfullmäktige ser som särskilt rådande för alla anställda att förhålla sig till. Värdegrunden fastställs på åtta år och löper således över mandatperioder.

Riktningsmål

Vart fjärde år fastställer kommunfullmäktige kommunens riktningsmål. Dessa gäller för samtliga nämnder och bolag. Riktningmålen är mål som skär över hela organisationen och hör inte hemma enbart i en nämnds eller bolags ansvarsområde eller reglemente. Riktningmålen kan spänna över flera år, men omprövas vart fjärde år i samband med att valet är genomfört och en ny majoritet tillträtt. Riktningmålen ska bidra i visionens och värdegrundens riktning och är ett verktyg för att organisationen ska arbeta åt samma håll.

Omvärldsfaktorer/trender

Vart fjärde år fastställer kommunfullmäktige omvärldsfaktorer eller trender som samtliga nämnder och bolag har att förhålla sig till i sin planering och uppföljning. Omvärldsfaktorerna kan sättas med intentionen att hålla över en mandatperiod men aktualiseras alltid efter att en ny majoritet tillträtt. Omvärldsfaktorerna som kommunfullmäktige fastställer ingår i nämndernas och bolagens nulägesanalyser och är en del av de parametrar som nämnderna/bolagen förhåller sig till och resonerar kring i sin uppföljning.

Nämnderna och bolagen

En nämnd eller bolagsstyrelse har sitt uppdrag från fullmäktige. Med uppdraget följer ett ansvar för nämnden och ledamöterna i nämnden. Nämndernas uppdrag redovisas i reglemente och bolagens uppdrag redovisas i ägardirektiv.

Nulägesbeskrivning

Nämnderna och bolagen genomför årligen sin nulägesanalys med utgångspunkt i fullmäktiges riktningssmål, omvärldsfaktorer och nämndens/bolagens egna mål samt uppdrag. Utifrån dessa underlag förs ett resonemang kring måluppfyllelse och utrymme för riktningförändring. Syftet med nulägesbeskrivningen är att systematisera ett analysunderlag för kommunens förtroendevalda. Utifrån nämndernas arbete med nuläget definieras de möjliga förflyttningar nämnden ser inom nämndens ansvarsområde. Nulägesbeskrivningen bygger på tre delar.

- Verksamhetsbeskrivning
- Omvärldsanalys
- Nulägesanalys

Verksamhetsbeskrivningen är en konkretisering av verksamhetens uppdrag baserat på reglemente, bolagsordning/ägardirektiv och lagstiftning.

Omvärldsanalys är en kommungemensam beskrivning som bygger på de globala megatrenderna och nationella framtidsanalyserna avseende ekonomi, juridik mm från t.ex SKR och Konjunkturinstitutet samt lokala trender och förutsättningar. Omvärldsanalysen visar hur Ale kommuns verksamhet kommer eller kan komma att påverkas utifrån viktiga skeenden och förändringar på de lokala, regionala, nationella och globala nivåerna.

Nulägesanalyserna motiverar de av nämnden föreslagna nya målen för nästa period och ligger till grund för nämndernas tillitsdialoger. Analysen kopplar ihop den tillitsbaserade styrningen och ger dialogerna en tydlig och på förhand känd form och utgångspunkt samt stärker den tillitsbaserade styrningens funktion i kommunen. Nulägesanalysernas struktur beskrivs mer utförligt i bilaga ”mall för nulägesanalys”.

Omvärldsfaktorer/trender

Nämnderna och bolagen förhåller sig till de av fullmäktige fastställda omvärldsfaktorerna. I nämndernas/bolagens årliga arbete med sina nulägesanalyser förs ett resonemang om hur man förhåller sig till de definierade omvärldsfaktorerna, vilka risker samt möjligheter man ser och hur man tar sig an dessa.

Riktningssmål

Nämnderna/bolagen förhåller sig till de övergripande riktningssmålen som fullmäktige fastställt och återkopplar i nämndens/bolagets uppföljning hur man relaterar till dessa övergripande målsättningar. Där riktningssmålen är möjliga att följa upp utifrån resultat eller framdrift, görs så, där riktningssmålen mera anger en riktning, för nämnden eller bolaget ett resonemang om hur man tagit sig an dem och vilka förutsättningar man ser.

Tillitsdialog inom/mellan nämnden/bolaget

Varje nämnd eller bolag genomför årligen tillitsdialoger utifrån nämndens/bolagets uppdrag, resultat och planerade utvecklingsinsatser för framtiden. Formen samt innehållet för dessa tillitsdialoger har nämnden/bolaget definiera då det kan se olika ut för de olika nämnderna/bolagen som har utrymme att utveckla dialogerna på det vis som bäst passar förutsättningar och behov. Resultatet av dialogerna ska redovisas för kommunfullmäktige.

Tillitsdialog mellan sektorer

Tillitsdialoger mellan sektorer och mellan sektorer och bolag är en tillitsdialogform för tjänstepersoner att i tidigt skede kunna fånga upp utmaningar eller möjligheter. Formen samt innehållet för dessa tillitsdialoger har sektorn/bolaget att definiera. Resultatet av dialogerna ska redovisas för kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens tillitsdialoger

Kommunstyrelsen är kommunens nämnd med uppsiktsansvar. Tillitsdialogerna är ett sätt för kommunstyrelsen att genomföra sitt uppsiktsansvar enligt 6 kap 1 § KL. Utifrån nämndernas och bolagens nulägesanalyser genomförs kommunstyrelsens tillitsdialoger. Dialogerna ger förutsättningar för kommunstyrelsen att i dialog med nämnder och bolag förstå utmaningar och möjligheter som finns samt i sitt beredande uppdrag för kommunfullmäktige föreslå justeringar och förändra förutsättningar eller uppdrag för nämnden och bolaget. I tillitsdialogerna mellan kommunstyrelsen och nämnden/bolaget motiverar bolagen/nämnden sin analys där förslag till nya uppdrag eller justering av förutsättningar är en central del.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalys är en kammungemensam beskrivning som bygger på de globala megatrenderna och nationella framtidsanalyserna avseende ekonomi, juridik, organisation från bland annat SKR och Konjunkturinstitutet samt lokala trender och förutsättningar. Omvärldsanalysen visar hur Ale kommuns verksamhet kommer eller kan komma att påverkas utifrån viktiga skeenden och förändringar på de lokala, regionala, nationella och globala nivåerna. Till sin hjälp har bolagen och nämnderna en årlig omvärldsdag som kommunstyrelsen ansvarar för att genomföra. Omvärldsdagen utgår från kommunens riktningmål och de av fullmäktige definierade omvärldsfaktorerna för kommunkoncernen.

Verksamhetsstyrning

Varje chef har ansvar för sin verksamhetsstyrning och för de beslut som behöver fattas för att den ska fungera. Chefen ansvarar för att planera, prioritera, initiera, genomföra och följa upp sin verksamhet tillsammans med sina medarbetare. Detta görs så att verksamheten ska leverera det som fullmäktige och nämnderna fastställt i sitt uppdrag till kommunen.